

Innehåll	sid
"Kära läsare..."	1
Två fåglar	3
Leena Raveikko	6
Ny blisskarta	9
Vem kan segla	10
Paul Marshall	12

Redaktör: Britt Amberntson (e-post: britt.amberntson@sit.se)

Tecknare: Monica Brolin

Specialpedagogiska institutet

Kruthusgatan 17, 411 04 Göteborg

Kära

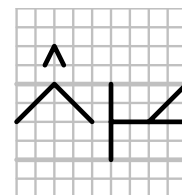
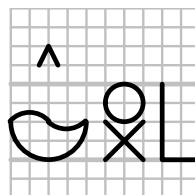
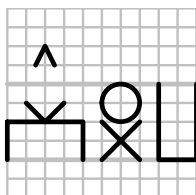

läsare

Blissystemet upphör aldrig att fascinera! Denna möjlighet, att med hjälp av några hundra betydelsebärande "byggstenar" hela tiden kunna skapa nya ord, utmanar uppenbarligen den kreativa sidan inom oss. Det blir i alla fall tydligt när vi samlas i t ex den internationella symbolpanelen för att utöka ordförrådet av symboler.

Engagemanget är helhjärtat hos alla deltagarna och ibland hettar det till ordentligt när åsikterna går isär om hur en ny symbol ska se ut. Det händer att någon argumenterar för *sitt* förslag på symbol som om det vore av livsavgörande betydelse att den blir just sådan.

Den här panelen, med deltagare från olika länder, samlades för ett par veckor sedan i England på en bed-and-breakfast-farm i det underbart vackra Cotswold-området nära Oxford. För att lättare kunna få en linje och en struktur på de nya symbolerna tar panelen oftast ett område i taget och försöker täcka många begrepp inom detta. För några år sedan, så minns kanske ni som varit med ett tag, att det ramlade in massor av symboler om sex och samlevnad. I den omgången som gjordes för två år sedan handlade många av symbolerna om olika begrepp i religion och nu senast var det lite av en blandning. Det kommer alltid upp önskemål om fler matsymboler och sådana som har med hemmet att göra, så nu har vi förslag på sådana ord som *duka*, *diska* och *bädda* :

Jag vet att det är många som har saknat de här orden, så håll till godo så länge. De dyker inte upp i något lexikon förrän de "klubbats" av BCI i Canada.

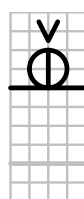
Andra symboler som vi arbetade med var av typen fantasi- och sagofigurer.

Problemet där var att varje land har många specifika slag av småfolk och oknytt och trots att ingen sett något hade alla en mycket bestämd uppfattning om hur ett troll eller en hustomte eller en älva ser ut.

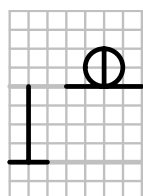
Ju fler begrepp vi tar fram, ju mer specificerande delar krävs det i symbolerna och därmed blir de också längre. Det gör att det blir ett behov av skriva ihop delar ibland för att inte göra symbolerna orimligt långa. Se på följande ex.:

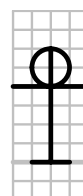
står för *person, varelse* och

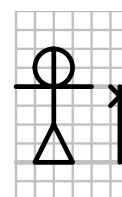
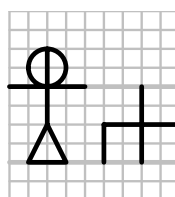
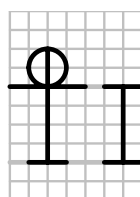
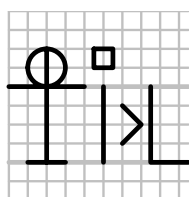
den här för *överklig, låtsas-*

De här har förts samman till följande

som nu blir den kategoriserande symbolen för alla påhittade figurer som finns i sagor och myter. Så här ser alltså numera *troll, jätte, häxa* och *fe* ut :

Som nämnts tidigare finns inte de här allra senaste symbolerna att tillgå ännu, men de 700 nya som godkändes för två år sedan kan ni beställa utan kostnad från mig på Specialpedagogiska institutet. Adressen hittar du på Innehålls-sidan

Britt Amberntson

2

Två fåglar

Text: Edde Piper
Musik: Peter Svedholm

?▷ 2 |▷ ⊥ 1

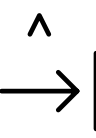

Varför två fåglar flyger från mig

.. ⊥ 1   2

när jag älskar er.

⊥ 1   2 ⊥ 1 +

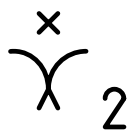

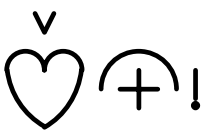

Jag behöver er i mitt liv.

 2 | ⊥ 1 +

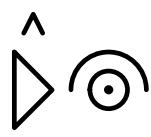
Ni kan komma i mina drömmar

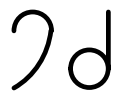
+   >> ⊥ 1

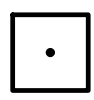
och betyda allt för mig.

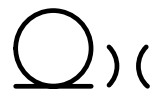

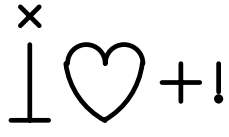

Ni var trevliga förut

men jag åker mot norr.

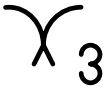

Kanske två fåglar dyker upp?

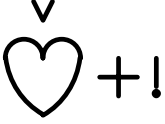

Nu hör jag vacker musik

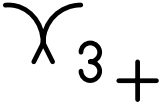

i mitt huvud.

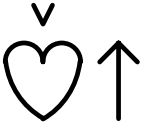

Idag pratade jag med två vänner.

och en fågel hade mjuk hand.

Han gav en present till mig.

     . . .
Nu känner jag mig bra ...

Den andra fågeln gav mig sin styrka.

     . . .
Nu känner jag mig glad...

Dikten är tonsatt av Peter Svedholm och insjungen av Mats Lundälv. Göran Hartman har gjort ett bildspel av det hela. Det går att köpa som en DVD eller VHS-inspelning direkt från Edde eller från Specialpedagogiska institutet. Bildspelet är sju minuter långt

Pris: 150:- + moms

Leena Raveikko

logoped

Hola!

Jag talar inte ett ord spanska. Under påsken detta år reste jag till Spanien för att cyckla den där pilgrimrutten, som börjar från Roncesvalles, nära den franska gränsen och går västerut till Santiago de la Compostella. Jag tänkte att lösa problemet med att skaffa en spansk blisskarta. Ja, det var ett mycket bra idé.

Cykelresan var ett äventyr på många sätt. Jag och min vän måste arrangera allt själv, varje kväll visste vi alldrig vad kommer att hända nästa dag. Människorna där talade spanska och bara spanska, också de unga. Deras vänlighet var något som jag inte förrut har träffat. Vi behövde bara stå med öppen mun och vägkarta i handen på gatan och en bil stannade och föraren vinkade vägen och lyfte tummen upp eller en vänlig kvinna visade med händer: sova och pekade i vilken riktning "albergue" var.

Jag hade blisskartan i min ryggsäck. Jag började varje kommunikationssituation med att fråga: Do you speak english? No. Deutch? No. Okay. Jag försökte förklara saken med händer och mimik, med röst och ord från varje språk som jag visste. Så kunde vi beställa på restaurangen (djur i olika länder pratar lyckligtvis på samma sätt), reservera hotellrum eller säng att sova på i en albergue, som är ett hus i nästan varje by för pilgrimer att sova i nästan gratis. Så kunde vi köpa vad vi behövde i butiker (där klarar man nästan bara med händer). Men i många situationer drog jag nytta av blisskartan. Med kartan kunde jag vara mer exact då jag pekade på färgar, nummer, adjektiver. Ingen spanjor beundrade kartan, kanske är människorna där så vana vid olika kommunikations- system, att bliss är inte ett under.

Men säkert den bästa erfarenhet var på en albergue i Ponferrada, som vi övernattade i. På gården märkte jag ett minnesmärke av en finsk författare Jouko Tyyri, som levde i Kuopio, staden i Finland, som också vi bor i och som dog på den där pilgrimrutten ett par år sen efter att ha gått 202 kilometer. Med fötter. Jag var ivrig att berätta den där historien till dom, som sov i samma rum med oss. De var spanska och förstod bara spanska. Så tog jag blisskartan och berättade saken och de förstod! Jag var jätteglad. Jag lyckades kommunicera! Kanske känner de blissanvändare och de som använder andra olika metoder någonting sådant när de klarar bra i kommunikationssituationer.

Detta år är ett jubileumsår för den där pilgrimruttan och därför vill fem gånger mera människor än vanligt vandra (gå eller cyckla) den där ruttan. Det är en hjärtesak till katolska människor För oss var det en kulturreesa till Nordspanien, till fattiga delar av det där landet, vars jord är kraftigt röd som blodet av en oxe. Hola! säger alla till varandra på vägen. Det och också några andra små ord lärde jag mig spanska.

Svenska blissföreningen återuppväckt

Vi hade vårt första möte i Sv Blissföreningen i lördags, 8/5-04, i Olivias lokaler i Solna. Mötet gjorde vi om till öppet hus, alltså inget formellt möte eftersom vi inte visste hur stort intresset var.

Vädret var som en varm sommardag ändå var det flera som var intresserade, 6 killar som blissar i olika åldrar (3-10 år) kom med sina föräldrar, syskon och ett par hade sina assistenter med, en mamma till en vuxen kille kom och en dam från SIT hälsade på och ville gärna komma tillbaka och lära oss Bliss-lekar. Det ser vi fram emot! Några av killarna hade träffats tidigare. Det blev bus och skratt efter fiket. De två äldsta killarna frågade mig innan de gick hem när nästa möte skulle vara. KUL! Jag gav en av killarna i uppdrag att till nästa möte berätta med bliss om en dag i skolan eller någon rolig händelse. Det lovade han med glädje att göra. Hans pappa skulle skriva ihop berättelsen i bliss-form så att alla kan läsa och följa med.

Nästa möte är i Solna lördagen 12 juni kl 14-16.

MVH Charlotta Rapp

www.svenskablissforeningen.se

Ny blisskarta

Lagret av blisskartor börjar ta slut så det är alltså dags för nytryck.

I samband med det har vi gjort en liten förändring på kartan. Lugn!!! Det märks nog knappast vid första påseendet, men ingenting är så bra att det inte går att göra lite bättre. Så här har vi gjort:

1. Den övre raden med grå färg har utökats med några användbara fraser som t ex. "Jag börjar om" och "Jag förstår inte".
2. Detta innebär att färgerna som legat på översta raden inte får plats där nu utan har flyttat ner till raden med siffror.
3. Det har också tillkommit fem nya småord på det vita området, bl a svenskans vanligaste ord **att**. Andra tillskott är **men, så, eller** och **vid/hos**.

För övrigt är alla andra symboler kvar på samma ställe som förut så det är inga dramatiska förändringar det är frågan om.

Det mötet som den internationella blissgruppen hade i Oxford i april resulterade i ett antal nya användbara symboler men BCI har inte satt sin "stämpel" på dem ännu så därför har vi inga av de nya orden med på kartan.

Vad det gäller vår sk standardkarta så är den (med små skillnader) bara aktuell i de fem nordiska länderna. Övriga länder i Europa använder sig bara av individuellt hopsatta kartor. I "moderlandet" Canada hade man till en början tre olika varianter på kartor med olika svårighetsgrad men de övergavs efter ett tag och det gick bara att köpa symboletiketter. Nu har man startat ett Blissymbolics Learning Centre i Ontario-provinsen och börjat visa intresse för vår blisskarta. Jag har skickat över ett antal - med engelsk text givetvis och med de bakgrundsfärger man har där. De skiljer sig något från våra nordiska men det är ju lätt ändrat med datorernas hjälp.

Man har upptäckt att det är praktiskt med en gemensam bas av symboler på en färdig karta men poängterar, precis som vi, att det är viktigt att komplettera denna med specifika kartor för varje enskild användare.

Britt Amberntson

? ⊥ · ∨[^] ∩[^]
Vem kan segla

? ⊥ · ∨[^] ∩[^] — ↗
Vem kan segla förutan vind,

? ⊥ · ∨[^] ∩[^] 2 ✂ — ✂^x
vem kan ro utan åror,

? ⊥ · ∨[^] ←[^]→ |> ⊥ ∩ +! ⊥ 3 +
vem kan skiljas från vännen sin

— ⊥ ↓[^]! ÷ ⊙ ↓^x
utan att fälla tårar

⊥ 1 $\hat{\vee}$ $\hat{\cup}$ - \rightarrow

Jag kan segla förutan vind,

⊥ 1 $\hat{\vee}$ $\hat{\cup}$ 2 \times - \times

jag kan ro utan åror,

⊥ -! $\hat{\leftarrow \rightarrow}$ |> $\hat{\cup}$ ♥ +! ⊥ 1 +

men ej skiljas från vännen min

- ⊥ $\hat{\downarrow}$! \div \times \downarrow

utan att fälla tårar.

Paul Marschall

Paul bor i Canada. Han har en CP-skada och "blissade" under många år men gick senare över till att stava. Han är numera redaktör för BCI:s hemsida. Vid mitt senaste besök i Canada var jag med på en tillställning där Paul delade med sig av sina tankar. Han gjorde det med hjälp av en talapparat. Efteråt fick jag hans framförande i utskrift och löfte om att ta med det i Blissbulletinen. Eftersom det hela består av många sidor har jag fått välja ut några avsnitt här.

Britt Amberntson

Tankar av Paul Marschall

"Jag vill dela med mig lite av min egen historia ur mitt perspektiv som en person som försöker leva varje dag som om den var en gåva att glädjas åt. Vi frågar oss ofta om det är de erfarenheter vi gör under resans gång som formar och leder oss till att bli den vi är, eller om vi som enskilda individer helt och hållet har ansvar för vår personliga utveckling. Troligen ligger sanningen i ett både/och. Vi är den vi är på grund av omgivningen men det betyder inte att vi inte kan bryta upp och leta upp nya horisonter.

Jag var och är fortfarande lycklig nog att ha en familj och människor omkring mig som uppmuntrar mig och hjälper mig att prestera på höjden av min förmåga. Jag växte upp i ett jordbrukarsamhälle just utanför Hamilton. Mina föräldrar drev lantgård. Hela min barndom omgavs jag av kärleksfull familj där det sågs som en del av livet att vara funktionshindrad. Jag hade mina plikter på gården precis om mina två äldre bröder.

Idag som vuxen lever jag efter följande principer:

Jag måste acceptera mitt funktionshinder som jag upplever det, men aldrig acceptera den etikett som samhället sätter på det.

Man måste alltid komma ihåg att kampen mot varje funktionshinder vinnns inom en. Hur jag ser på mig själv påverkar vem jag är och vad jag kan bli. Andra människor ser bara det yttre skalet. Det gör inget om andra inte ser vem jag är om jag själv vet vem jag är.

Vårda den speciella gnista som finns inom dig – glöden som tar dig igenom stormiga dagar och mörka djupa dalar när du inte tycker att du ser någon utväg.

När du stöter på vad som tycks vara berg av problem så försök att tänka på dem som kullar. Då kan du förmå dig till att ta itu med problemen.

Njut av att klara små saker och att se gräset växa.

Mät dina prestationer i de små framsteg du lyckas göra och mät inte med andras.

Lär dig att leva så självständigt du kan men var beredd att dela med dig och ibland vara beroende av andra.

Några ord till dig som assisterar människor med funktionshinder.

Det är viktigt att du inte låser dig vid några förutfattade meningar om hur du skall kunna hjälpa oss att prestera mer.

Se oss och inte vårt funktionshinder. Behandla oss som du själv vill bli behandlad – värdigt och med respek. Skratta med oss och gråt med oss.

Var tillsammans med oss som medmänniska och vi kommer att vara detsamma för dig.

Kom ihåg att vi aldrig kommer att gå i dina skor men du kan tvingas gå i våra en dag. Ge därför den omsorg som du skulle vilja få själv.

Som avslutning vill jag säga att det är avgörande för både dig och mig att vi tänker bortom funktionshindret. Tänk på ett nerslitet hus. Det yttre kanske inte ser så inbjudande ut men när du kommer nära ser du att grunden är stark och håller för nya konstruktioner. Det är den här grunden man måste ge varje människa med ett funktionshinder. Den behövs för att man ska kunna erövra nya färdigheter.”